

Sygn. akt I C 741/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

(częściowy – w stosunku do P. G.)

Dnia 6 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie :

Przewodniczący : SSR del. Michał Jank

Protokolant : sekr. sąd. Kinga Pyrz

po rozpoznaniu w dniu 26 października 2017 r. w Gdańsku, na rozprawie

sprawy z powództwa Bank (...) SA w W.

przeciwko P. G.

o zapłatę

I. uchyla nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w Gdańsku I Wydział Cywilny w dniu 12 marca 2015 r. w sprawie I Nc 47/15 w stosunku do P. G.

II. oddala powództwo w stosunku do P. G.;

III. zasądza od powoda Bank (...) SA w W. na rzecz pozwanego P. G. kwotę 4.600 zł (cztery tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

UZASADNIENIE

Powód Bank (...) SA w W. wniósł o zasądzenie od pozwanych A. G. oraz P. G. kwoty 150.339,75 zł wraz z odsetkami , a także o zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wskazała, że jest w posiadaniu weksla wystawionego przez pozwaną i poręczonego przez P. G. na zabezpieczenie umowy nr (...) o krótkoterminowy kredyt obrotowy. Przedmiotowa umowa została przez powoda wypowiedziana z uwagi na zaległości w spłacie. Strony zawarły dwie ugody, które obejmowały również drugą łączącą strony umowę nr (...) o kredyt obrotowy w rachunku kredytowym w postaci linii kredytowej, przy czym powód domaga się zapłaty z tytułu zadłużenia jedynie z umowy nr (...), gdyż zadłużenie z drugiej umowy zostało spłacone. Powód wezwał pozwanych bezskutecznie do wykupu weksla. Powód domaga się zapłaty sumy wekslowej ustalonej na dzień 31 grudnia 2014 r. tj. dzień wykupu weksla wraz z odsetkami ustawowymi od 1 stycznia 2015 r.

W zarzutach od wydanego w sprawie nakazu zapłaty pozwani wnieśli o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania .

W uzasadnieniu zakwestionowano wysokość roszczenia, wskazano iż weksel wypełniony został niezgodnie z deklaracją wekslową. Pozwana wywiązywała się z umowy, a tym samym roszczenie jest przedwczesne. Podniesiono, iż weksel nie zawiera miejsca płatności, nadto załączony weksel nie jest zatytułowany jako weksel . Podniesiony został także zarzut przedawnienia.

Postępowanie w przedmiotowej sprawie jest zawieszona w stosunku do A. G..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 19 grudnia 2000 r. między powodem Bank (...) SA w W. a A. S.- G. zawarta została umowa nr (...) mocą której Bank udzielił kredytu obrotowego w rachunku bieżącym do kwoty 100.000 zł .

Jako prawne zabezpieczenie kredytu strony ustanowiły m.in. weksel własny in blanco kredytobiorcy z deklaracją wekslową poręczony przez pozwanego P. G..

Powyższa umowa została zmieniona aneksem z 29 listopada 2001 r. W aneksie zmieniono m.in. okres kredytowania, pozostawiono natomiast zabezpieczenie w postaci weksła własnego poręczonego przez pozwanego.

Jako zabezpieczenie umowy kredytu wnikającego z powyższej umowy pozwana złożyła weksel in blanco oraz deklarację wekslową, w której wskazano, że Bank jest uprawniony do wypełnienia weksła w każdym czasie na sumę odpowiadającą kwocie wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami, prowizją i innymi kosztami Banku w przypadku niedotrzymania terminu spłaty choćby części kredytu. W deklaracji wskazano miejsce płatności, wskazano, iż Bank może opatrzyć weksel datą płatności według swojego uznania.

Deklaracja podpisana została przez obu pozwanych . Pozwany podpisał także weksel jako poręczyciel.

/dowód: umowa z 19.12.2000 r. – k. 36-39; aneks z 29.11.2001 r – k. 40-42; deklaracja wekslowa – k. 60; blankiet weksła - k. 61/

W dniu 19 grudnia 2000 r. zawarta została między powodem a A. G. umowa nr (...) o kredyt obrotowy w rachunku kredytowym w postaci linii kredytowej do kwoty 11.000 euro.

Jako prawne zabezpieczenie kredytu strony ustanowiły m.in. weksel własny in blanco kredytobiorcy z deklaracją wekslową poręczony przez pozwanego P. G..

/dowód: umowa nr (...) – k. 202—205/

W dniu 6 czerwca 2003 r. między powodem a A. G. zawarta została ugoda, w treści której wskazano, że kredytobiorca na dzień 4 czerwca 2003 r. pozostaje dłużny kwotę łącznie 186.802,14zł, na co składały się należność główna, zaległe odsetki, opłaty i prowizje z tytułu dwóch umów: (...) i (...).

W ugodzie ustalono ratalny sposób spłaty zadłużenia.

Powyższa ugoda została zmieniona aneksami z 24 maja 2004 r., z 27 lipca 2009 r., z 22 grudnia 2009 r. W aneksach odniesiono się do zadłużenia z obu umów kredytowych, a pozwana potwierdziła istnienie zadłużenia z obu umów.

W aneksie z 27 lipca 2009 r. wskazano m.in., że z tytułu umów nr (...) i (...) łączne zadłużenie wynosi 88.329,82 zł (kapitał, odsetki) oraz 2900 zł (opłaty za prowadzenie rachunku bankowego). Utrzymano zabezpieczenie w postaci weksli in blanco wystawionych przez pozwaną i poręczonych przez pozwanego na zabezpieczenie umów nr (...) i (...). Aneks ten (podobnie jak aneks z 24 maja 2004 r.) został podpisany przez P. G.

W aneksie z 22 grudnia 2009 r. wskazano m.in., że z tytułu umów nr (...) i (...) łączne zadłużenie wynosi 90.163,67 zł (kapitał, odsetki) oraz 2900 zł (opłaty za prowadzenie rachunku bankowego). Aneks został podpisany przez P. G..

/dowód: ugoda z 6.06.2003r. – k. 42-44 ; aneks z 24.05.2004 r. – k. 45, aneks z 27.07.2009 r. – k. 46-48, aneks z 22.12.2009 r. – k. 49-50/

Pismem z 6 października 2010 r. powód wypowiedział umowę ugody z 6 czerwca 2003 r. z

uwagi na niewywiązywanie się przez kredytobiorcę z warunków umowy.

/dowód: wypowiedzenie z dowodami doręczenia- k. 51-53/

W dniu 6 kwietnia 2012 r. między powodem a pozwaną zawarta została kolejna umowa, w której wskazano, iż zadłużenie pozwanej z tytułu umów nr (...) i (...) wynosi łącznie 114.335,41 zł w tym kapitał 81.375,41 zł a odsetki (naliczone do 5 kwietnia 2012 r.) – 32.959,70 zł. Roszczenie to zostało uznane przez kredytobiorcę.

Umowa podpisana została również przez P. G. .

/dowód: umowa z 6.04.2012 r. – k. 54-55/

Pismem z 25 stycznia 2013 r. powód wypowiedział umowę umowy z 6 kwietnia 2012 r. dotyczącą spłaty zadłużenia z tytułu kredytów udzielonych mocą umów nr (...) i (...) z uwagi na niewywiązywanie się z postanowień umowy.

W wypowiedzeniu wskazano, że zadłużenie wynosi łącznie 116.043,10 zł, na co składa się kapitał - 81.375,71 zł oraz odsetki – 34.667,39 zł

/dowód: wypowiedzenie z dowodami doręczenia – k. 56-59/

W dniu 26 kwietnia 2013 r. powód wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, w którym wskazał, iż zadłużenie z umów (...) i (...) wynosi łącznie 118.993,83 zł, w tym kapitał – 81.375,71 zł

/dowód bankowy tytuł egzekucyjny – k. 170-171

W dniu 8 grudnia 2014r. powód wystawił wyciąg z ksiąg banku, w którym wskazał, że z tytułu umowy (...) pozwana pozostaje dłużna łącznie 149.804,77 zł w tym kapitał – 81.375,71 zł, odsetki – 37.618,12 zł (za okres do 25 kwietnia 2013 r.) oraz 30.446,12 zł (za okres od 26 kwietnia 2013 r. do 7 grudnia 2014 r.), a także koszty postępowania sądowego i egzekucyjnego – k. 346,82 zł

/dowód: wyciąg z ksiąg banku – k. 62/

Pismem z 22 grudnia 2014 r. powód wezwał pozwanego do wykupu weksla wskazując, że na dzień 8 grudnia 2014r. z tytułu umowy nr (...) widnieje zadłużenie w wysokości 149.804,77 zł w tym należność główna – 81.375,71 zł. Wobec nieterminowej spłaty zadłużenia powód wezwał pozwanego do wykupu weksla w dniu 31 grudnia 2014 r. poprzez zapłatę kwoty 150.339,75 zł wskazując jednocześnie, że kwota ta różni się do kwoty zadłużenia wskazanej w wyciągu z ksiąg banku z uwagi na doliczenie odsetek umownych za okres od 8 do 30 grudnia 2014 r. oraz z uwagi na odjęcie kosztów sądowych i egzekucyjnych.

/dowód: wezwanie z 22.12.2014 r. – k. 63-64; weksel – k. 68/

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie Sąd ustalił przede wszystkim w oparciu o przedłożone przez powoda dokumenty, których prawdziwość nie była kwestionowana. Przedmiotem sporu nie była również treść tych dokumentów, z tym zastrzeżeniem, że pozwany kwestionował wysokość swojego zadłużenia, a tym samym kwestionowano treść dokumentów w których wskazywano na tę wysokość. Poza sporem było, że jeden z pozwanych zawarł z powodem w grudniu 2000 r. dwie umowy kredytowe, nadto że umowy te były zmieniane w drodze aneksów, a także że strony podpisały dwie umowy dotyczące zadłużenia z obu umów kredytowych.

W tym miejscu podkreślić należy, iż również umowa z kwietnia 2012 r. odnosiła się do zadłużenia z obu umów kredytowych, co jednoznacznie wynika z jej treści. Twierdzenie powoda, iż jedynie omyłkowo w umowie z 2012 r. wskazano, że dotyczy ona obydwu umów kredytowych, podczas gdy w istocie dotyczyła ona jedynie zadłużenia wynikającego z umowy (...) pozostaje twierdzeniem gołosłownym, nieopartym żadnym dowodem. Nadto twierdzenie

to pozostaje w sprzeczności z dalszymi sporządzonymi przez powoda dokumentami tj. wypowiedzeniem umowy z 25 stycznia 2013 r. oraz bankowym tytułem egzekucyjnym z 26 kwietnia 2013 r., w których to dokumentach ponownie odniesiono się do zadłużenia z dwóch umów kredytowych z 2000 r. Trudno przypuszczać, aby powód – profesjonalista w zakresie obrotu bankowego – dopuściłby się tego typu omyłek w kilku dokumentach. Nadto podkreślić też należy, że powód nigdy nie uchylił się od skutków swego oświadczenia zawartego w ugodzie z 2012 r. dotyczącego zadłużenia z obu umów kredytowych jako złożonego pod wpływem błędu. Oświadczenie woli powoda zawarte w ugodzie z 2012 r. pozostaje więc w pełni skuteczne.

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, iż niezasadne były zarzuty pozwanych dotyczące samej treści weksla. Z art. 101 ustawy Prawo wekslowe wynika, że w wekslu własnym musi znaleźć się nazwa „weksel” w samym tekście dokumentu, dokument nie musi więc być zatytułowany weksel; wymóg z tego przepisu został więc spełniony. Z art. 102 Prawa wekslowego wynika, że brak miejsca płatności również nie powoduje jego nieważności, skoro miejscem tym jest miejsce wystawienia weksla.

Niezasadny jest też podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia. W pierwszej kolejności wskazać bowiem należy, że weksel został wypełniony w grudniu 2014 r., a pozew w sprawie wniesiono w lutym 2015 r., a więc przed upływem terminu określonego w art. 70 Prawa wekslowego. Nie uległo również przedawnieniu roszczenie z umowy kredytu zawartej w 2000 r. Z analizy akt sprawy wynika, dwukrotnie dochodziło do zawarcia akceptowanej przez pozwanego ugody, która zgodnie z art. 123 par. 1 pkt 2 przerywała bieg terminu przedawnienia w wyniku uznania roszczenia. Nadto z dokumentów w aktach sprawy, w szczególności wycieżeń i zestawień złożonych przez powoda (k. 191-192, 211-217) wynika, że w okresie od 26 września 2003 r. do 21 czerwca 2012 r. dokonywane były najczęściej w odstępach jedno – lub dwumiesięcznych częściowe spłaty zadłużenia przez pozwanych, co wobec braku jakichkolwiek innych dowodów, potraktować można jako niewłaściwe uznanie długu skutkujące przerwaniem biegu przedawnienia.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem po wniesieniu skutecznie środka zaskarżenia spór z płaszczyzny stosunku prawa wekslowego przenosi się na ogólną płaszczyznę stosunku prawa cywilnego. Strony mogą zatem powoływać się na podstawy faktyczne i prawne wynikające z łączącego je stosunku prawnego, który jest źródłem dochodzonego przez powoda roszczenia cywilnoprawnego, nawet jeśli okaże się, że roszczenie wekslowe nie istnieje (wyrok SN z 14.03.1997 r., I CKN 48/97, OSNC 1997/9/124; uchwała SN z 24.04.1972 r., III PZP 17/70, OSNC 1973/5/72).

Należy jednak też podkreślić, że każda ze stron z mocy art. 6 k.c. i 232 k.p.c. powinna wykazać okoliczności, z których wywodzi skutki prawne. Powód powinien więc wskazać na gruncie niniejszego postępowania w jaki sposób wypełnił weksel (co składa się na kwotę, na którą opiewa weksel), natomiast pozwany powinien wykazać, iż roszczenie powoda ze stosunku podstawowego w całości albo w części nie istnieje (por. uzasad. . uchwały SN z 24.04.1972 r., III PZP 17/70, OSNC 1973/5/72; wyrok SA w Poznaniu z 02.03.2005 r., I ACa 1413/04) .

W przedmiotowej sprawie weksel zgodnie z twierdzeniami faktycznymi zawartymi w pozwie zabezpieczać miał umowę kredytu z 2000 r.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy Prawo Bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Powód w pozwie wskazał, że dochodzi roszczeń wynikających jedynie z umowy (...). Zdaniem Sądu jednak powód nie przedstawił sposobu, w jaki wyliczona została kwota dochodzona pozwem. Z analizy stanowiska powoda (w szczególności pisma z 28.09.2015 r.) oraz przedłożonych przez niego dokumentów wynika, że suma wekslowa, której zasądzenia domaga się powód, odnosi się do zadłużenia wynikającego z dwóch umów kredytowych nr (...) i (...). Na sumę wekslową składa się bowiem kapitał 81.375,71 zł oraz odsetki. Kapitał w tej wysokości dotyczy obu umów

kredytowych, co wynika choćby z ugody z kwietnia 2012 r. Z ugody tej wynikają też odsetki w wysokości 32.959,70 zł dotyczące obu umów kredytowych. Dalsze odsetki (co wynika z pisma z 28.09.2015 r.) obliczane były bądź od kapitału w wysokości 81.375,71 zł bądź od kwoty 118.993,83 zł stanowiącej sumę kapitału 81.375,71 zł oraz odsetek. Ostatecznie więc kwota, której domaga się powód, wyliczona została w oparciu o sumę zadłużenia z umów (...) i (...).

W sprawie istotne było, że powód domagał się zasądzenia kwoty wynikającej tylko z umowy (...). Będąc związanym żądaniem pozwu w tym zakresie Sąd podjął działania mające na celu ustalenie jaką część dochodzonej pozwem kwoty stanowi zadłużenie z umowy (...) i w tym celu zobowiązał powoda ustosunkowania się do zarzutów pozwanych, do złożenia ewentualnych dodatkowych dowodów w sprawie. Zdaniem Sądu przedłożone przez powoda dokumenty nie pozwalały ustalić, jaką część zadłużenia stanowi dług wynikający z umowy (...). Nie ma bowiem w aktach sprawy żadnej dokumentacji księgowej sprzed ugody z 2003 r., która swą treścią obejmowała obie umowy. W ugodzie tej ani w ugodzie z 2012 r. nie wskazano, jakie jest zadłużenie z poszczególnych umów; wskazano jedynie globalną kwotę zadłużenia. Z ugód zawartych między stronami wynika jedynie, że zadłużenie z obu umów nie zostało spłacone. Sąd w celu wyjaśnienia tej kwestii dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu rachunkowości, który potwierdził stanowisko Sądu, iż na podstawie tej dokumentacji, która jest w aktach sprawy, nie można ustalić zadłużenia wynikającego z poszczególnych umów. Opinia biegłego jest zdaniem Sądu wiarygodna i oparta na całym materiale dowodowym, stąd Sąd nie znalazł podstaw do jej kwestionowania. Strona powodowa ustaleń biegłego w tym zakresie ostatecznie nie kwestionowała, a w każdym razie nie przedstawiła rzeczowych argumentów, które mogłyby podważać wnioski tej części opinii. Istotne jest też, że strona powodowa, wiedząc w jakim celu powołany został biegły, nie przedłożyła dokumentów, które pozwoliłyby na ustalenie wysokości zadłużenia z poszczególnych umów.

Sąd miał też na uwadze, iż powód jako dowód przedstawił wyciąg z ksiąg banku z 8 grudnia 2014 r., w którym wskazał, iż zadłużenie dotyczy tylko jednej umowy, jednakże dokument ten nie stanowi dokumentu urzędowego, a jedynie prywatny stanowiący dowód tylko tego, iż osoba złożyła oświadczenie określone w treści tego dokumentu. Treść tego dokumentu pozostaje nadto w sprzeczności z innymi dokumentami, w tym z bankowym tytułem egzekucyjnym z 26 kwietnia 2013 r., w którym wskazano na zadłużenie wynikające z dwóch umów, podczas gdy w obu dokumentach wskazano taki sam kapitał zadłużenia oraz odsetki za okres do 25 kwietnia 2013 r.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, że powód nie przedstawił w istocie sposobu, w jaki wyliczył kwotę dochodzoną pozwem przy założeniu, że kwota ta dotyczyć ma wyłącznie umowy nr (...). Z całokształtu dokumentów wynika, iż suma weksłowa dotyczy dwóch umów, przy czym nie można ustalić, jaka część tej sumy stanowi zadłużenie z tytułu umowy będącej podstawą faktyczną pozwu. Nie można również ustalić, jaka choćby minimalna kwota stanowić musi zadłużenie z tytułu umowy (...).

Z uwagi na powyższe Sąd na mocy wskazanych powyżej przepisów oraz art. 496 kpc orzekł jak w pkt I i II wyroku.

O kosztach procesu w punkcie III wyroku Sąd orzekł na mocy art. 98 § 1 w zw. z art. 108 k.p.c. zgodnie z odpowiedzialnością za wynik procesu. Koszty postępowania po stronie pozwanej obejmowały łącznie kwotę 4.600 zł, w tym opłata od zarzutów – 1000 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 3600 zł - § 2 i 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r. Nr 491 ze zm.).

Z